

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 31201/2023
21.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиље АА из места ..., Република ..., чији је пуномоћник Гордана Перишић адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизијама тужиље и туженог изјављеним против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1327/23 од 22.06.2023. године и ревизији тужиље изјављеној против допунске пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1327/23 од 07.09.2023. године, у седници већа одржаној дана 21.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1327/23 од 22.06.2023. године, у делу којим је одбијена његова жалба.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 1327/23 од 22.06.2023. године у преосталом делу и допунска пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 1327/23 од 07.09.2023. године у одбијајућем делу, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Новом Саду П 90/2022 од 16.03.2023. године, и **ОДБИЈА** захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка у износу од 45.000,00 динара.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да на име трошкова поступка исплати тужиљи износ од 1.848.680,00 динара у року од 15 дана од достављања преписа пресуде, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 90/2022 од 16.03.2023. године, ставом првим изреке, тужбени захтев је делимично усвојен. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да на име накнаде за фактички експроприсано земљиште исплати тужиљи укупан износ од 15.927.145,09 динара, и то на име накнаде за парцелу .. КО Ветерник, сразмерно тужиљином сувласничком уделу од 5330/17364 идеалних делова, износ од 13.750.409,44 динара и на име накнаде за парцелу .. КО Ветерник, сразмерно тужиљином сувласничком уделу од 4782/11993 идеалних делова, износ од 2.176.735,65 динара са законском затезном каматом на ове износе почев од 16.03.2023. године до

исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да у року од 15 дана од правноснажности пресуде о свом трошку у евиденцији Републичког геодетског завода – Служба за катастар непокретности Нови Сад I изврши упис права јавне својине у 5330/17364 идеалних делова на парцели .. уписаној у лист непокретности .. КО Ветерник, што је тужила дужна признати и трпети. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да у року од 15 дана од правноснажности пресуде о свом трошку у евиденцији Републичког геодетског завода – Служба за катастар непокретности Нови Сад I изврши упис права јавне својине у 4782/11993 идеалних делова на парцели .. уписаној у лист непокретности .. КО Ветерник, што је тужила дужна признати и трпети. Ставом петим изреке, одбијен је део тужбеног захтева преко досуђеног износа до траженог износа од 15.927.567,94 динара, са споредним потраживањем законске затезне камате на ту разлику. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да накнади тужили трошкове парничног поступка у износу од 555.930,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1327/23 од 22.06.2023. године, ставом првим изреке, жалба туженог је делимично усвојена и пресуда Вишег суда у Новом Саду П 90/22 од 16.03.2023. године у побијаном усвајајућем делу за накнаду за фактички експроприсану парцелу .. КО Ветерник (део става другог изреке) и у делу одлуке о трошковима (став шести изреке) преиначена, тако што је одбијен тужбени захтев за исплату накнаде за фактичку експропријацију парцеле .. КО Ветерник преко износа од 9.666.537,84 динара до досуђеног износа од 13.750.409,44 динара са законском затезном каматом на разлику ових износа почев од 16.03.2023. године до исплате и тако што је обавеза туженог на накнаду трошкова парничног поступка снижена на износ од 473.430,00 динара, док је у преосталом побијаном усвајајућем, непреиначеном делу првостепена пресуда потврђена. Ставом другим изреке, обавезана је тужила да накнади туженом трошкове жалбеног поступка у износу од 45.000,00 динара.

Допунском пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1327/23 од 07.09.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Вишег суда у Новом Саду П 90/22 од 16.03.2023. године у побијаном усвајајућем делу за упис права својине туженог на парцели .. КО Ветерник (став трећи изреке), тако што је обавезан тужени да у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде о свом трошку у евиденцији Републичког геодетског завода – Служба за катастар непокретности Нови Сад I изврши упис права јавне својине у 3747/17364 делова парцеле .. уписане у лист непокретности .. КО Ветерник, док је преко наведеног дела па до тражених 5330/17364 делова тужбени захтев одбијен. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова поднеска од 18.07.2023. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену обе странке су благовремено изјавиле ревизије - тужила због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и прекорачења захтева у поступку пред другостепеним судом, а тужена из свих законских разлога. Тужила је ревизијом побијала и допунску другостепену пресуду.

Одлучујући о изјављеним ревизијама у складу са чланом 403. став 2. тачка 2. и чланом 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужиле основана и да ревизија туженог није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијама странака се посебно не указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка због којих се, под условима из члана 407. став 1. тачке 2. и 3. ЗПП, тај правни лек може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је у катастру непокретности уписана као сувласница са уделом од 5330/17634 делова парцеле ..., површине од 2.314 м² и са уделом од 4782/11993 делова парцеле ..., површине 282 м², које се налазе у КО Ветерник. Означене парцеле настале су деобом парцеле ..., површине од 1 хектара 19 ари 93 м², коју су купили тужилини родитељи и њене делове продавали у периоду од 1993. до 1995. године. Тужила је право својине на предметним парцелама стекла наслеђивањем. Планским документима обе парцеле предвиђене су за саобраћајну и јавну површину – парцела .. као део улице ..., а парцела .. као део улице ... у насељеном месту Ветерник. Парцела .. је фактички приведена планској намени у делу површине 1.626 м² и са том површином чини саставни део ... улице. Њен преостали део функционално се користи као делови суседних парцела – ограђених дворишта са породичним стамбеним објектима на непарној страни те улице. Парцела .. је фактички целом површином у саставу улице Тржишна вредност земљишта је 19.358,64 динара по 1 м² и за парцелу .. површине 2.314 м² износи 44.795.892,96 динара (за део површине 1.626 м² износи 31.477.148,64 динара), а за парцелу .. површине 282 м² износи 5.459.136,48 динара. Тужили, сразмерно њеном сувласничком уделу на наведеним парцелама, припада накнада за парцелу .. у износу од 2.176.735,65 динара, а за парцелу .. (целу површину) у износу од 13.750.409,44 динара, односно за део у површини од 1.626 м² у износу од 9.662.128,67 динара.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, које се ревизијом туженог не доводи у сумњу, првостепени суд је обавезао туженог да исплати тужили накнаду за фактички експроприсано земљиште и да о свом трошку упише право јавне својине на парцелама .. и .. КО Ветерник, са идеалним уделима који одговарају сувласничким уделима тужиле. По становишту тог суда, тужили припада накнада за земљиште у висини његове тржишне вредности – износима који одговарају њеним сувласничким уделима, јер је привођењем земљишта планској намени без спроведеног поступка њеног одузимања извршена повреда њеног права на имовину. Због тога је у целисти усвојио тужбени захтев, сматрајући да тужили припада право на накнаду и за део парцеле .. КО Ветерник који се не користи као улица, већ као део дворишта суседних парцела у својини трећих лица, јер је она онемогућена да своја својинска права врши на жељени начин, с обзиром да је и та површина означене парцеле планирана за јавну намену.

Другостепени суд је прихватио становиште нижестепеног суда о праву тужиле на накнаду за земљиште, засновано на повреди њеног права на имовину у смислу члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију и члана 58. Устава Републике Србије, али је сматрао да је накнада за сувласнички удео на парцели .. КО Ветерник припада само за површину од 1.626 м² која је фактички приведена планској намени, а не и за преостали део те парцеле који се користи као делови дворишта суседних парцела. Из тих разлога је преиначио првостепену пресуду у делу којим је обавезан тужени на исплату накнаде за означену парцелу преко износа од 9.666.537,84 динара и у делу којом је одлучено о упису права јавне својине туженог на тој парцели.

По оцени Врховног суда, нису основани ревизијски наводи туженог да је у овом спору погрешно примењено материјално право.

Предметне парцеле на којима је тужила сувласник су планским актом одређене за јавну површину, у смислу члана 2. став 6. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, број 72/09 ... 52/21). Оне су то и фактички јер се користе као делови улица – јавних путева у насељу Ветерник које саобраћајно повезују делове тог насеља (члан 2. тачка 7. Закона о путевима). Оне су без спроведеног поступка одузимања земљишта које је планским актом предвиђено за добро у општој употреби у смислу члана 10. став 2. Закона о јавној својини („Службени гласник РС“, бр. 72/11 са каснијим изменама и допунама), приведене планској намени – парцела .. целом, а парцела .. делом своје површине. На тај начин спроведена је фактичка експропријација која и настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни или други јавни објекти, иако не постоји решење о одузимању земљишта, којом је тужила лишена права сувојине на земљишту које чине делови две улице у Ветернику. Према члану 10. став 10. Закона о јавној својини, улице су добра у општој употреби и у јавној својини јединице локалне самоуправе на чијој територији се налазе, јер предметне улице нису део ауто-пута или државног пута I и II реда.

Следствено изложеном, тужилји припада право на накнаду за предметне парцеле у висини њихове тржишне вредности, што је у складу са чланом 58. став 2. Устава Републике Србије којим је прописано да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне. Накнада се одређује у висини тржишне вредности грађевинског земљишта јер су обе парцеле у катастру непокретности уписане као земљиште у грађевинском подручју, а обвезник њене исплате је тужени као титулар права јавне својине на улицама у чијем саставу су означене парцеле са одређеном површином.

Тужилји, по становишту ревизијског суда, припада право на накнаду за њен сувласнички удео на целој парцели .. КО Ветерник, а не само за ону површину која је фактички приведена планској намени. У односу на преостали део означене парцеле, који је планским актом такође предвиђен за јавну површину – саобраћајницу, ограничено је тужилино право на мирно уживање имовине јер је смањена могућност његовог располагања, имајући у виду на планирану намену те површине и чињеницу да је у већем делу тој намени парцела и приведена.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у првом, а на основу члана 416. став 1. истог Закона као у другом ставу изреке.

Одлука о трошковима поступка, садржана у трећем ставу изреке, донета је на основу члана 165. став 2. у вези са члановима 153. став 1. и 154. ЗПП. Тужила је у целости успела у овом спору и зато има право на накнаду трошкова за састав предлога за допуну другостепене пресуде у износу од 45.000,00 динара јер је реч о нужном трошку (члан 356. став 1. у вези члана 385. став 1. ЗПП), састав ревизије у износу од 112.500,00 динара, поднеска – допуне ревизије у износу од 45.000,00 динара и судских такси за ревизију у износу од 658.472,00 динара и одлуку по ревизији у износу од 987.708,00 динара. На досуђене трошкове поступка тужени је дужан платити затезну камату за случај доцње, у смислу члана 324. став 1. Закона о облигационим односима, почев од извршности пресуде до исплате.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић